

ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКООПСПІЛКИ
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ»
Навчально-науковий інститут денної освіти
Кафедра правознавства

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
«Страхове право»
на 2022-2023 навчальний рік

Курс та семестр вивчення	3 курс, 5 семестр
Освітня програма/спеціалізація	«Право»
Спеціальність	081 Право
Галузь знань	08 Право
Ступінь вищої освіти	бакалавр

ПІБ НПП, який веде дану дисципліну,
науковий ступінь і вчене звання,
посада

Кульчій Олег Олександрович
К.Ю.Н., доцент
доцент кафедри правознавства

Контактний телефон	+38-050-966-02-81
Електронна адреса	law.chair@gmail.com
Розклад навчальних занять	http://schedule.puet.edu.ua/
Консультації	очна http://www.pravo.puet.edu.ua/cont.htm он-лайн: електронною поштою, пн-пт з 09.00-19.00
Сторінка дистанційного курсу	https://el.puet.edu.ua/

Опис навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни	Формування у здобувачів вищої освіти теоретичних та практичних навичок з питань страхової діяльності, основні категорії страхового права, знань нормативного регулювання страхування, та навичок їх застосування, основи діяльності страхових компаній та їх відокремлених підрозділів, забезпечення їх платоспроможності, умови і порядок укладення договорів страхування та виплат страхового відшкодування, захист прав страхувальників, засоби та правові форми державного регулювання страхової діяльності.
Тривалість	3 кредити ЄКТС/90 годин (лекції – 18 год., семінарські заняття – 14 год., самостійна робота – 58 год.)
Форми та методи навчання	Лекції та семінарські заняття в аудиторії, самостійна робота поза розкладом. Методи навчання – викладення навчального матеріалу з основних розділів, тем навчальної дисципліни на лекційних заняттях в аудиторії чи дистанційно з використанням мультимедійних технологій; закріплення, систематизація та узагальнення теоретичних знань, що були отримані студентами під час лекційних занять, самостійного опрацювання рекомендованих джерел інформації та представлення результатів самостійної роботи в письмовій формі (навчальне (практичне) завдання, реферат (есе) за заданою проблематикою), на семінарських/практичних заняттях та консультаціях. Використовується проблемний підхід, моделювання, робота в малих групах, диспути.
Система поточного та підсумкового контролю	Поточний контроль: відвідування лекційних та семінарських занять; обговорення матеріалу теми; виконання практичних завдань; вибіркоче тестування на заняттях; поточна модульна робота; доповіді з рефератами та їх обговорення; моделювання правових ситуацій; оцінка підготовлених проектів документів. Підсумковий контроль: ПМК (залік)
Базові знання	Наявність базових знань про цивільні відносини та їх правове регулювання (Цивільне право, Господарське право, Цивільне процесуальне право)
Мова викладання	Українська

Перелік компетентностей, які забезпечує дана навчальна дисципліна, програмні результати навчання

№ з/п	Компетентності, якими повинен оволодіти студент	Програмні результати навчання
<i>Загальні компетентності</i>		
1.	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях (ЗК 2)	Здійснювати аналіз суспільних процесів у контексті аналізованої проблеми і демонструвати власне бачення шляхів її розв'язання (ПРН 2)
2.	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності (ЗК 3)	
3.	Здатність спілкуватися державною мовою як усно,	Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами як

№ з/п	Компетентності, якими повинен оволодіти студент	Програмні результати навчання
	так і письмово (ЗК 4)	усно, так і письмово, правильно вживаючи правничу термінологію (ПРН 10)
4.	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями (ЗК 7)	Вільно використовувати для професійної діяльності доступні інформаційні технології і бази даних (ПРН 15) Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел (ПРН 3)
5.	Здатність бути критичним і самокритичним (ЗК 8)	Оцінювати недоліки і переваги аргументів, аналізуючи відому проблему (ПРН 6)
6.	Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів) (ЗК 10)	Пояснювати характер певних подій та процесів з розумінням професійного та суспільного контексту (ПРН 13)
7.	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні (ЗК 11)	/ Застосовувати набуті знання у різних правових ситуаціях, виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки (ПРН 21)
8.	Здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми (ЗК 12)	
9.	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку права, його місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій (ЗК 13)	
<i>Спеціальні (фахові, предметні) компетентності</i>		
10.	Знання і розуміння міжнародних стандартів прав людини, положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини (СК 4)	Виявляти знання і розуміння основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування національної правової системи (ПРН 18)
11.	Здатність застосовувати знання завдань, принципів і доктрин національного права, а також змісту правових інститутів, зокнайменше з таких галузей права, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, кримінальне і кримінальне процесуальне право (СК 7)	Демонструвати необхідні знання та розуміння сутності та змісту основних правових інститутів і норм фундаментальних галузей права (ПРН 19)
12.	Знання і розуміння особливостей реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права (СК 8)	Застосовувати набуті знання у різних правових ситуаціях, виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки (ПРН 21)
13.	Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти (СК 11)	
14.	Здатність аналізувати правові проблеми, формувати та обґрунтовувати правові позиції (СК 12)	
15.	Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності (СК 13)	
16.	Здатність до самостійної підготовки проектів актів правозастосування (СК 15)	
17.	Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення (СК 16)	Готувати проекти необхідних актів застосування права відповідно до правового висновку зробленого у різних правових ситуаціях (ПРН 22)
		Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях (ПРН 23)

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва теми	Види робіт	Завдання самостійної роботи у розрізі тем
Модуль 1. Загальні засади страхового права		
Тема 1. Соціально-економічні та правові засади страхування.	Відвідування занять; обговорення матеріалу теми, моделювання правових ситуацій; виконання навчальних та практичних завдань; завдання самостійної роботи; вибіркоче тестування	<i>Питання для самостійного опрацювання</i> 1) Поняття та завдання страхування, його функції та принципи; 2) Класифікація страхування та його види; 3) Поняття страхового права: його предмет, метод та система; 4) Цивільно-правове регулювання страхування; 5) Система спеціального законодавства про страхування в Україні та його загальна характеристика; 6) Правові засади податкового регулювання страхових правовідносин; 7) Правове регулювання страхування у зарубіжних країнах, ЄС. <i>Практичні завдання:</i> 1) Скласти термінологічний словник до теми. 2) Вирішення практичного завдання (кейс), запропонованого за НМП чи у СДО. 3) Скласти таблицю джерел страхового права.
Тема 2. Історія виникнення та розвитку страхування та його правового регулювання	Відвідування занять; обговорення матеріалу теми, моделювання правових ситуацій; виконання навчальних та практичних завдань; завдання самостійної роботи; вибіркоче тестування	<i>Питання для самостійного опрацювання</i> 1) Передумови виникнення страхування. Зародження страхування в історії людства; 2) Виникнення страхування на території сучасної України (дорадянська епоха); 3) Розвиток страхування та страхового права в Україні до 1991 року; 4) Розвиток страхування та страхового права в Україні з 1991 року до наших днів. <i>Практичні завдання:</i> 1) Скласти термінологічний словник до теми. 2) Вирішення практичного завдання (кейс), запропонованого за НМП чи у СДО. 3) Скласти періодизацію розвитку страхування на території України із позначенням основних переломних подій/документів.
Тема 3. Форми та види страхування: загальна характеристика	Відвідування занять; обговорення матеріалу теми, моделювання правових ситуацій; виконання навчальних та практичних завдань; завдання самостійної роботи; вибіркоче тестування	<i>Питання для самостійного опрацювання</i> 1) Основні підходи до класифікації страхування; 2) Класифікація страхування за об'єктами: галузі, підгалузі та види страхування; 3) Форми проведення страхування. Обов'язкове та добровільне страхування; 4) Перестраховання. Співстраховання; 5) Співвідношення страхування та загальнообов'язкового державного соціального страхування. <i>Практичні завдання:</i> 1) Скласти термінологічний словник до теми. 2) Вирішення практичного завдання (кейс), запропонованого за НМП чи у СДО. 3) Скласти таблицю видів страхування із зазначенням основних нормативних актів, якими вони унормовані.
Тема 4. Правовий статус учасників страхових правовідносин	Відвідування занять; обговорення матеріалу теми, моделювання правових ситуацій; виконання навчальних та практичних завдань; завдання самостійної роботи; вибіркоче тестування	<i>Питання для самостійного опрацювання</i> 1) Поняття страховика та його правове становище. Правове становище відокремлених підрозділів страховика; 2) Особливості правового становища товариств взаємного страхування; 3) Правове становище об'єднань страховиків; 4) Страхувальник. Застрахований. Вигодонабувач; 5) Страхові посередники. Страхові агенти. Страхові брокери; 6) Порядок ліцензування страхових компаній, особливості установчих документів страховиків; 7) Банкрутство, реорганізація та ліквідація страхових організацій. <i>Практичні завдання:</i> 1) Скласти термінологічний словник до теми. 2) Вирішення практичного завдання (кейс), запропонованого за НМП чи у СДО. 3) Скласти структурно-логічну схему процесу доказування; таблицю видів доказів з їх загальним описом.
Тема 5. Державне	Відвідування занять; обговорення	<i>Питання для самостійного опрацювання</i>

Назва теми	Види робіт	Завдання самостійної роботи у розрізі тем
регулювання страхової діяльності. Нагляд і контроль	матеріалу теми, моделювання правових ситуацій; виконання навчальних та практичних завдань; завдання самостійної роботи; вибіркоче тестування	1) Поняття та функції державного регулювання і державного нагляду за страховою діяльністю; 2) Засоби державного регулювання страхової діяльності; 3) Правові форми державного регулювання страхової діяльності; 4) Органи державного нагляду за страховою діяльністю та їх компетенція. <i>Практичні завдання:</i> 1) Скласти термінологічний словник до теми. 2) Вирішення практичного завдання (кейс), запропонованого за НМП чи у СДО.
Тема 6. Підстави та види страхових виплат.	Відвідування занять; обговорення матеріалу теми, моделювання правових ситуацій; виконання навчальних та практичних завдань; завдання самостійної роботи; вибіркоче тестування. Поточна модульна робота (тестування)	<i>Питання для самостійного опрацювання</i> 1) Страховий ризик та страховий випадок. Актуарні розрахунки; 2) Страхова сума, страхова виплата та страхове відшкодування; 3) Франшиза; 4) Страховий платіж, Страховий тариф. <i>Практичні завдання:</i> 1) Скласти термінологічний словник до теми. 2) Вирішення практичного завдання (кейс), запропонованого за НМП чи у СДО.
Модуль 2. Правове регулювання окремих видів старування		
Тема 7. Договір страхування: загальна характеристика	Відвідування занять; обговорення матеріалу теми, моделювання правових ситуацій; виконання навчальних та практичних завдань; завдання самостійної роботи; вибіркоче тестування	<i>Питання для самостійного опрацювання</i> 1) Поняття ознаки та предмет договору страхування; 2) Порядок укладення, зміни та припинення договору страхування; 3) Умови договору страхування; 4) Права та обов'язки сторін за договором страхування; 5) Виконання договору страхування; 6) Підстави для визнання договору страхування недійсним. Підстави для відмови у здійсненні страхових виплат. <i>Практичні завдання:</i> 1) Скласти термінологічний словник до теми. 2) Вирішення практичного завдання (кейс), запропонованого за НМП чи у СДО. 3) Знайти і проаналізувати приклад договору страхування.
Тема 8. Особисте страхування	Відвідування занять; обговорення матеріалу теми, моделювання правових ситуацій; виконання навчальних та практичних завдань; завдання самостійної роботи; вибіркоче тестування	<i>Питання для самостійного опрацювання</i> 1) Поняття, призначення і види особистого страхування; 2) Страхування життя та його види. Страхування від нещасних випадків; 3) Медичне страхування; 4) Страхування осіб, котрі виїжджають за кордон; 5) Пенсійне страхування. <i>Практичні завдання:</i> 1) Скласти термінологічний словник до теми. 2) Вирішення практичного завдання (кейс), запропонованого за НМП чи у СДО. 3) Знайти і проаналізувати приклад договору страхування.
Тема 9. Майнове страхування	Відвідування занять; обговорення матеріалу теми, моделювання правових ситуацій; виконання навчальних та практичних завдань; завдання самостійної роботи; вибіркоче тестування	<i>Питання для самостійного опрацювання</i> 1) Страхування майна: поняття та основні види; 2) Страхування нерухомого майна та супутніх ризиків; 3) Страхування наземного транспорту. Страхування інших видів транспорту; 4) Страхування у сільському господарстві; 5) Страхування вантажів; 6) Страхування тварин. <i>Практичні завдання:</i> 1) Скласти термінологічний словник до теми. 2) Вирішення практичного завдання (кейс), запропонованого за НМП чи у СДО. 3) Знайти і проаналізувати приклад договору страхування (КАСКО).
Тема 10. Страхування цивільно-правової відповідальності	Відвідування занять; обговорення матеріалу теми, моделювання правових ситуацій; виконання навчальних та практичних завдань; завдання самостійної роботи; вибіркоче тестування	<i>Питання для самостійного опрацювання</i> 1) Поняття, призначення та види страхування відповідальності; 2) Обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів; 3) Страхування цивільно-правової відповідальності на інших видах транспорту. Страхування

Назва теми	Види робіт	Завдання самостійної роботи у розрізі тем
		відповідальності перевізника; 4) Страхування цивільно-правової відповідальності при експлуатації інших джерел підвищеної небезпеки; 5) Страхування професійної відповідальності; 6) Страхування відповідальності за порушення умов договору. Страхування особистої відповідальності. <i>Практичні завдання:</i> 1) Скласти термінологічний словник до теми. 2) Вирішення практичного завдання (кейс), запропонованого за НМП чи у СДО. 3) Знайти і проаналізувати приклад договору страхування.
Тема 11. Правове регулювання страхування підприємницьких ризиків.	Відвідування занять; обговорення матеріалу теми, моделювання правових ситуацій; виконання навчальних та практичних завдань; завдання самостійної роботи; вибіркове тестування	<i>Питання для самостійного опрацювання</i> 1) Природа і аналіз підприємницьких ризиків. Загальні принципи страхування підприємницьких ризиків; 2) Страхування фінансових ризиків; 3) Страхування у банківській справі; 4) Правова природа гарантування вкладів фізичних осіб у праві України; 5) Страхування ризиків у зовнішньоекономічній діяльності. <i>Практичні завдання:</i> 1) Скласти термінологічний словник до теми. 2) Вирішення практичного завдання (кейс), запропонованого за НМП чи у СДО. 3) Проаналізувати умови і порядок відшкодування з ФГВФО.
Тема 12. Перестрахування та співстрахування	Відвідування занять; обговорення матеріалу теми, моделювання правових ситуацій; виконання навчальних та практичних завдань; завдання самостійної роботи; вибіркове тестування Поточна модульна робота (тестування). ПМК (залік)	<i>Питання для самостійного опрацювання</i> 1) Перестрахування: основні поняття та методи; 2) Обов'язкове та факультативне; пропорційне та непропорційне перестрахування; 3) Фінансове перестрахування; 4) Регулювання операцій щодо перестрахування; 5) Об'єднання страховиків з метою перестрахування. <i>Практичні завдання:</i> 1) Скласти термінологічний словник до теми. 2) Вирішення практичного завдання (кейс), запропонованого за НМП чи у СДО.

Інформаційні джерела

1. Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів: Закон України від 1.07.2004 № 1961, із змінами внесеними згідно із законом від 22.09.2005. Відомості Верховної Ради – 2005. – № 1. – С. 3.
2. Про страхування: Закон України від 7.03.96. № 85/96. із змінами та доповненнями // Відомості Верховної Ради. – 1996. – № 18. – С. 78.
3. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг: Закон України від 12.07.2001 № 2664 // Відомості Верховної Ради. – 2002. – № 1. – С. 1.
4. Правове регулювання діяльності у сфері страхування та перестрахування: проблеми теорії та практики [Текст] : монографія / Н. Б. Пацурія, І. М. Войцеховська, А. С. Головачова. – Київ : Ліра-К, 2017.
5. Правове регулювання страхової діяльності [Текст] : навч. посібник / за ред. О. П. Гетманець, О. М. Шуміло. – 2-ге вид., із змінами. – Х. : Право, 2014. – 400 с.

Програмне забезпечення навчальної дисципліни

- Пакет програмних продуктів Microsoft Office (Microsoft Word, Microsoft Excel, Microsoft Power Point).
- Презентації Microsoft PowerPoint з тем курсу;
- Бази нормативних документів (Ліга:Закон, НАУ; online-системи, у т.ч. «Законодавство України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/index>).
- Пакети тестів до тем навчальної дисципліни для студентів денної та заочної форм навчання, розміщені в системі Opentest.

Політика вивчення навчальної дисципліни та оцінювання

- Політика щодо термінів виконання та перескладання: завдання, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75 % від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності). Перескладання модулів відбувається із дозволу провідного викладача за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- Політика щодо академічної доброчесності: студенти мають свідомо дотримуватися «Положення про академічну доброчесність» (http://puet.edu.ua/sites/default/files/polozhennya_pro_akademichnu_dobrocheshnist_2020.pdf); списування під час виконання поточних модульних робіт та тестування заборонено (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань в процесі заняття.
- Політика щодо відвідування: відвідування занять є обов'язковим компонентом. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі (Moodle) за погодженням із провідним викладачем.

- Політика зарахування результатів неформальної освіти: <http://puet.edu.ua/uk/neformalna-osvita>; Положення про зарахування результатів неформальної освіти.

Оцінювання

Підсумкова оцінка за вивчення навчальної дисципліни розраховується через поточне оцінювання

Види робіт	Максимальна кількість балів
Модуль 1 (теми 1-6): відвідування занять (не більше 5 балів – за наявності конспектів семінарських занять та за умови присутності на них); обговорення матеріалу тем семінарських занять (15 балів); виконання навчальних та практичних завдань, завдань самостійної роботи, вибіркове тестування (загалом – 10 балів); поточна модульна робота (тестування) (20 балів)	50
Модуль 2 (теми 7-12): відвідування занять (не більше 5 балів – за наявності конспектів семінарських занять та за умови присутності на них); обговорення матеріалу тем семінарських занять (15 балів); виконання навчальних та практичних завдань, завдань самостійної роботи, вибіркове тестування (загалом – 10 балів); поточна модульна робота (тестування) (20 балів)	50
Разом	100

Шкала оцінювання здобувачів вищої освіти за результатами вивчення навчальної дисципліни

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Відмінно
82-89	B	Дуже добре
74-81	C	Добре
64-73	D	Задовільно
60-63	E	Задовільно достатньо
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни